

Απαιτείται ευρωπαϊκή οικονομική κυβέρνηση

Των **ΧΑΡΗ ΠΑΜΠΟΥΚΗ - ΖΑΚ ΑΤΤΑΛΙ***

Εάν η Ελλάδα υπήρξε πρωτοπόρος στα δημοσιονομικά ελλείμματα, που απαντώνται σε αυτήν ήδη από τον 5ο αιώνα π.Χ., σήμερα δεν είναι η μόνη χώρα που υφίσταται παρόμοια δεινά. Η παγκοσμιοποίηση κλόνησε εκ θεμελίων την ισορροπία ανάμεσα στο παγκόσμιο σύστημα διακυβέρνησης, που διαμορφώθηκε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και στις δυνάμεις που απελευθερώθηκαν από τη διεθνοποίηση των αγορών. Αυτές απέκτησαν οικονομική ισχύ δυσανάλογη προς εκείνη των κρατών, που τόσο συχνά στοιχημάτιζαν κατά των εθνικών οικονομιών. Στην παρούσα, λοιπόν, κρίση, το μεγάλο διακύβευμα είναι η Ευρώπη.

Η κρίση των νομισματικής ένωσης κατέδειξε ότι η Ε.Ε. έχει άμεση ανάγκη δομικών μεταρρυθμίσεων. Πρωτίστως η Ευρωζώνη δεν θα μπορέσει να ζήσει με το δίλημμα μιας ήδη εν πολλοίς συντελεσμένης νομισματικής ένωσης και της κοινής δημοσιονομικής πολιτικής, η οποία διαρκώς αναβάλλεται. Το Σύμφωνο Σταθερότητας ήταν η αρχή του τέλους του διλήμματος, όμως τα όρια που θέτει ήταν εξαρχής ξεπερασμένα σε πολλά κράτη-μέλη. Πρέπει επομένως να χτυπήσουμε την καρδιά του προβλήματος. Η Ε.Ε. είναι η μόνη κυρίαρχη οντότητα χωρίς τη δυνατότητα δα-

ναισμού. Είναι πλέον αναγκαία η νέα εμπάθυνση, που θα επιτρέψει τη δημιουργία πραγματικών ευρωομολόγων, αλλά και των υπεύθυνων για τη διαχείρισή τους θεσμικών οργάνων. Η Ένωση χρειάζεται νέο προϋπολογισμό, που θα τροφοδοτείται από τη δυνατότητα δανεισμού και από τους φόρους. Έτσι θα καταστεί δυνατή η μεταβίβαση μέρους του δημοσίου χρέους των κρατών-μελών, αντίστοιχου στο 60% του ΑΕΠ, και το κόστος του δανεισμού θα είναι λιγότερο υψηλό από ό,τι τώρα, που είναι διαφορετικό σε κάθε χώρα-μέλος. Τέλος, τα κράτη-μέλη θα μπορούν να μεταβιβάζουν στην Ένωση τα αναγκαία φορολογικά έσοδα για τη χρηματοδότηση του χρέους.

Τα κράτη-μέλη έθεσαν εαυτά στο έλεος των αγορών. Το κράτος δημιούργησε τις αγορές, που του επιτρέπουν να χρηματοδοτείται. Όταν όμως το εύρος του δανεισμού τις κάνει επιφυλακτικές ως προς τη δυνατότητα του εκάστοτε κράτους να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του, οι αγορές του δυσκολεύουν τη ζωή. Επακολουθεί μια θανάσιμη μονομαχία μεταξύ των δύο, καθώς ο καθένας παρακολουθεί με αγωνία την παραμικρή κίνηση του άλλου. Αυτή είναι η σημερινή κατάσταση, και για να βγούμε από αυτήν, πρέπει να αποκαταστήσουμε την εμπιστοσύνη των επενδυτών, πράγμα που προϋποθέτει μια αξιόπιστη

πορεία επιστροφής προς τη βιωσιμότητα των δημοσιονομικών της Ευρώπης.

Το ευρώ δεν διατρέχει κίνδυνο στο εγγύς μέλλον. Είναι το ανθεκτικό νόμισμα μιας οικονομίας που εάν την προσμετρήσουμε στην οικουμενική της διάσταση, είναι η πρώτη στον κόσμο.

Όμως, η νομισματική ένωση δεν θα επιβιώσει σε μακροπρόθεσμη βάση εάν στους αμέσως ε-

Η Ευρώπη χρειάζεται κατεπειγόντως ηγεσία με γνώμονα το αυτονόητο και τον κοινό νομό.

πόμενους μήνες δεν γίνει κάτι ώστε να αποτραπεί η αλυσιδωτή πτώχευση των χωρών της Ευρωζώνης. Το πλέον σκοτεινό σενάριο, αυτό που γράφεται εύκολα, προβλέπει ότι οι απειλούμενες χώρες, για να αποφύγουν την καταστροφή, θα καταφύγουν σε προγράμματα λιτότητας, που δεν αρκούν για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη των δανειστών, είναι ανίσχυρα στις επιθέσεις των κερδοσκοπών και δεν θα αποτρέψουν την κατάρρευση της μιας χώρας μετά την άλλη. Οι τράπεζες και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που επιστρατεύθηκαν για τη χρηματοδότηση

αυτού του υποτιμημένου χρέους, θα καταρρεύσουν με τη σειρά τους, συμπαρασύροντας τις καταθέσεις των συνταξιούχων και των μισθωτών. Η ΕΚΤ δεν θα μπορέσει να αποτρέψει τον όλεθρο και εάν το προσπαθήσει, θα επέλθει η κατάρρευση και του ευρώ. Αυτό το σενάριο τρόμου μπορεί να αποφευχθεί, γι' αυτό όμως χρειάζεται η μετουσίωση του αυτονόητου σε ευρωπαϊκή πολιτική δράση. Επειγόντως.

Δίπλα στην ΕΚΤ, χρειάζεται μια ευρωπαϊκή οικονομική κυβέρνηση, προικισμένη με ευρωομόλογα, με ομοσπονδιακό φορολογικό σύστημα και με την ισχύ της επιβολής στις χώρες της Ευρωζώνης. Η κατάσταση στην Ευρώπη δεν είναι πρωτόγνωρη. Η Ιστορία μάς διδάσκει ότι οι κρίσεις χρέους επισφραγίζουν την παρακμή ενός έθνους που προσπάθησε να συντηρήσει το βιοτικό του επίπεδο με τον δανεισμό. Ωστόσο, διδάσκει επίσης ότι η Ε.Ε. από την απαρχή της, κάθε φορά που ξέσπαγε κάποια κρίση, την υπερέβαινε αφ' υψηλού. Από την κοινή βούληση για την υπέρβαση δύσκολων καταστάσεων γεννήθηκαν η ενιαία αγορά και το κοινό νόμισμα. Σήμερα χρειάζεται νέα ώθηση. Η Ευρώπη πρέπει να ενωθεί απέναντι στις απειλές, ώστε τα κράτη να προηγούνται των αγορών, αντί να υποκύπτουν στις πιέσεις τους. Το αποτιμωμένο, σύμφωνα με το οποίο κατά τη να-

γαγκαία αυτή μετεξέλιξη ορισμένα κράτη ενδέχεται να παρασυρθούν στην προσπάθεια της δημοσιονομικής εξυγίανσης εις βάρος των άλλων, αντικρούεται με τη δημιουργία ενός μηχανισμού δεσμευτικού υπό τη μορφή συμβολαίου, καθοριστικού για τον τρόπο δράσης του μηχανισμού ευρωπαϊκής σταθερότητας.

Η Ευρώπη έχει πάντα τις δυνατότητες να διαδραματίσει μειζονα ρόλο. Θα πρέπει, ωστόσο, να ανταποκριθεί σε πολλές προκλήσεις. Η οικονομική κυβέρνηση είναι από τις σημαντικότερες, αλλά όχι η μοναδική. Πριν ακόμη από την κρίση, η ευρωπαϊκή ήπειρος αντιμετώπιζε προβλήματα συναφή με την έλλειψη καινοτόμου πνεύματος ή με τη δημογραφική πείνα, την αδυναμία ανανέωσης των γενεών. Η δυνατότητα της Ε.Ε. να ανακαλύψει καινοτόμους απαντήσεις σε όλα αυτά τα ερωτήματα και νέες κινητήριες δυνάμεις για την ανάπτυξη θα κρίνουν το μέλλον της. Η παρακμή της Ευρώπης λόγω της κρίσης δεν είναι επομένως μοιραία. Το μέλλον της ηπειρώς δεν έχει ακόμη γραφεί. Γι' αυτό χρειάζεται κατεπειγόντως ηγεσία με γνώμονα το αυτονόητο και τον κοινό νομό.

*Ο κ. Χ. Παμπούκης είναι υπουργός Επικρατείας και ο κ. Ζακ Ατταλί είναι πρόεδρος της Επιτροπής για την Απελευθέρωση της Ανάπτυξης στη Γαλλία.